

NEW CHALLENGES TO CONSTITUTIONAL ADJUCATION IN EUROPE – A COMPARATIVE PERSPECTIVE

Edited by Zoltán Sente i Fruzsina Gárdos-Orosz,
Routledge 2018., pp. 324

Posljednjih nekoliko godina ustavni sudovi susreću se s novim zahtjevnim izazovima. Svjetska financijska kriza, novi valovi terorizma, masovne migracije i drugi problemi koji zahvaćaju pojedine države, sve su to pojave koje su u velikom razmjeru utjecale na stare i ugrađene ustavne standarde i sudske konstrukcije. Knjiga koja je pred nama ispituje kako su, i jesu li uopće, svi ovi socijalni, ekonomski i politički problemi utjecali na ustavnost u Europi. Budući da se odgovor sudova mora podudarati s pravom Europske unije, a u nekim slučajevima i s međunarodnim pravom, analiza se proširuje i na srodne sudove – na Europski sud pravde i Europski sud za ljudska prava. Na ovu problematiku ukazuje knjiga *New Challenges to Constitutional Adjudication in Europe, A Comparative Perspective* koju su uredili **Zoltán Sente** i **Fruzsina Gárdos-Orosz**. Knjiga je, na 324 stranice, izašla u izdanju nakladnika Routledge 2018. godine.

Na početku su sadržaj (p. vii-ix), lista suradnika (p. x-xi) i popis citiranih sudskih predmeta (p. xii-xxv), nakon čega slijede četiri glavna dijela knjige (p. 1-312). Na kraju se nalazi indeks (p. 313-324). Zanimljivo je ukazati na koji način ova knjiga prihvaća zajedničku analitičku strukturu kojoj je cilj istražiti kako su riješeni relevantni izazovi u deset studija za pojedine zemlje.

U prvom dijelu „Conceptualising pressure and change in constitutional adjudication” (p. 1-24) nalazimo dva rada: uvodni dio 1) *Introduction: Contemporary challenges of constitutional adjudication in Europe* (Zoltán Sente, Fruzsina Gárdos-Orosz) i 2) *The resistance of constitutional standards to the new economic and social challenges and the legitimacy of constitutional review in a contemporary European context* (Michel Verpeaux). Prva dva poglavlja uvode u predmetnu materiju i najavljuju komparativnu studiju koja će se temeljiti na promatranju deset država-slučaja koje su redom: Hrvatska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Poljska, Portugal, Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Drugi dio “Coping with challenges by national courts” (p. 25-232) sadrži jedanaest poglavlja: 1) *Croatian constitutional adjudication in times of stress* (Đorđe Gardašević); 2) *Remarks on the case-law of the French Constitutional Council in relation to new challenges* (Fabrice Hourquebie); 3) *Beware of disruptions: The Bundesverfassungsgericht as supporter of change and anchor of stability* (Veith Mehde); 4) *From submission to reaction: The Greek Courts’ stance on the financial crisis* (Apostolos Vlachogiannis); 5) *Judicial deference or political loyalty?: The Hungarian Constitutional Court’s role in tackling crisis situations* (Zoltán Sente, Fruzsina Gárdos-Orosz); 6) *Global markets, terrorism and immigration: Italy between a troubled economy and a Constitutional crisis* (Ines Ciolli); 7) *Constitutional judiciary in crisis: The case of Poland* (Mirosław Granat); 8) *Constitutional law and crisis: The Portuguese Constitutional Court under pressure?*

(Mariana Canotilho); 9) *Constitutional courts under pressure – New challenges to constitutional adjudication: The Case of Spain* (Francisco Balaguer Callejón); 10) *National security and the limits of judicial protection* (Patrick Birkinshaw) i 11) *The UK Supreme Court and Parliament: Judicial and Political Dialogues* (John McEldowney). U ovom poglavlju čitamo komparativnu studiju na uzorku od deset odabranih država i njihovu ustavnu i sudsku adaptaciju na novonastale probleme.

U trećem dijelu „*Responding to challenges on European level*” (p. 233-287) izloženi radovi bacaju svjetlo na suočavanje s ovdje navedenim aktualnim problemima na razini prava Europske unije uz pomoć Europskog suda pravde i Europskog suda za ljudska prava. Radovi trećeg dijela su sljedeći: 1) *New challenges for constitutional adjudication in Europe: What role could the ‘dialogue of courts’ play?* (Tania Groppi); 2) *The negotiating function of the European Court of Human Rights: Reconciling diverging interests born from new European challenges* (Beatrice Delzangles); 3) *The crisis, judicial power and EU law: Could it have been managed differently by the EU Court of Justice?* (Márton Varju).

Četvrti, ujedno i zadnji dio knjige „*Constitutional courts under pressure – A European comparison*” (p. 289-312) sadrži zaključni tekst urednika ove zbirke „*Constitutional courts under pressure – An assessment*“ (Zoltán Szente, Fruzsina Gárdos-Orosz) u kojem autori važnu ulogu u rješavanju novih gorućih socijalnih, političkih i ekonomskih problema nesumnjivo pridaju ustavnim sudovima.

Knjiga *New challenges to constitutional adjudication in Europe – a comparative perspective* važan je i ažuran izvor literature o ustavnom sudovanju danas u Europi te je preporučujemo svima koje zanima suvremeno ustavno i komparativno pravo s odgovarajućom jurisprudencijom.

Mia Bašić, mag. iuris.